

УДК

DOI: 10.31359/1993-0941-2019-37-117

---

**Шутова О. С.**, кандидат юридичних наук,  
асистент кафедри державного будівництва  
Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого

**Червінська Д. І., Середюк М. О.**, студенти  
2 курсу, 2 групи, факультету адвокатури  
Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого

## **КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ: ІМУНІТЕТ ТА ІНДЕМНІТЕТ**

---

***Анотація.** У статті досліджуються політико-правові категорії депутатського імунітету та індемнітету. Проводиться аналіз та виявлено розбіжності у досвіді зарубіжних країн щодо обсягу імунітету/індемнітету та сфери його дії. Визначено, що функціональне призначення конституційно-правових гарантій парламентаризму полягає в забезпеченні безперешкодного виконання парламентарями обов'язків, покладених на них мандатом. Зауважено, що гарантії депутатської недоторканності забезпечують захист усім парламентарям, унеможливають тиск на них. Індемнітет та імунітет, поряд з позитивними аспектами мають і певні негативні сторони: у країнах з низьким соціально-правовим рівнем парламентаризму та несформованою політичною думкою соціуму, деякі*

*політичні діячі можуть використовувати їх у своїх цілях. Зроблені висновки, щодо того, що імунітет виступає своєрідним привілеєм, при цьому він не може гарантувати повного звільнення депутата від відповідальності за вчинені ним правопорушення. Межі поширення імунітету в різних країнах визначаються по-різному. Це безпосередньо залежить від правової системи, правової культури та менталітету населення, його політичної свідомості та історичного досвіду.*

**Ключові слова:** *індемнітет, імунітет, конституційно-правові гарантії, парламентські привілеї, сфера дії парламентських гарантій.*

**Постановка проблеми.** На сучасному етапі реформування основних засад функціонування державних органів необхідно дослідити правове становище посадових осіб на яких поширюється імунітет та індемнітет в Україні та зарубіжних країнах. З огляду на реформування української правової системи та основ діяльності багатьох органів публічної влади та їх посадових осіб, вважаємо актуальним проаналізувати переваги та недоліки цих політично-правових термінів та інститутів. В цьому зв'язку, особливо важливого значення набуває необхідність дослідження досвіду зарубіжних, насамперед європейських країн. Адже, розуміючи як функціонують гарантії індемнітету та імунітету, можна сформулювати план дій, що забезпечить піднесення державного механізму на новий якісний рівень.

**Огляд останніх досліджень та публікацій.** Питання політико-правових гарантій для депутатів Верховної Ради України досліджуються вітчизняними науковцями з моменту розбудови незалежної України, особливо після прийняття Конституції у 1996 році. Вагомий внесок в розробку цього питання та висвітлення проблематики зробили такі вчені: О. О. Майданник, В. Л. Шаповал, Ю. С. Шемшученко, І. Є. Словська, А. А. Мишин, А. М. Колодій, Ю. Г. Барабаш, та інші.

**Мета статті.** Розглянути поняття депутатського імунітету та індемнітету, проаналізувати українське законодавство. Використовуючи досвід інших держав – виокремити найбільш оптимальні підходи до визначення меж імунітету й індемнітету та депутатських гарантій. Проаналізувати позитивні та негативні аспекти правової природи наведених термінів.

**Виклад основного матеріалу.** Вивчаючи правову природу такого політичного поняття як депутатська недоторканність, варто зазначити який прояв він знайшов в українському законодавстві. По-перше, депутатська недоторканість закріплена у статті 80 Конституції України: «Народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність. Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп. Народні депутати України не можуть бути без згоди Верховної Ради України притягнені до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані»[1].

По-друге, в Законі України «Про статус народного депутата України» в статті 27 у ч. 1 та 2 зазначається: «Народному депутату гарантується депутатська недоторканність на весь строк здійснення депутатських повноважень. Народний депутат не може бути без згоди Верховної Ради України притягнутий до кримінальної відповідальності, затриманий чи заарештований»[2].

По-третє, у Законі України «Про Регламент Верховної Ради України» визначено процедуру розгляду питання про надання згоди Верховною Радою України на притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата України у главі 35 [3].

Окрім того, досвід багатьох іноземних держав у своїх правових системах використовує різну термінологію та наповнення у визначенні термінів. Депутатська недоторканність включає в себе такі складові: імунітет та індемнітет. Імунітет (лат. «immunitas» — звільнення), — ситуація, в якій особа є захищеною від правових дій. Імунітет — заборона притягнення депутата до кримінальної відповідальності без попередньої згоди на те парламенту. Народний депутат України не може бути затриманий, притягнутий до відповідальності без згоди на те Верховної Ради України [4, с. 312].

Індемнітет (лат. «indemnitas» — відшкодування), — захист від юридичної відповідальності за щось. Індемнітет парламентський — 1) привілей депутатів парламенту, що полягає в їх невідповідальності. Означає заборону переслідування депутата

за будь-які дії, вчинені ним при виконанні депутатських обов'язків (промову в парламенті, голосування, участь в комісіях та інше — індивідуальний характер). Ніхто, в тому числі і сам парламент, не може притягнути депутата до відповідальності за ці дії навіть після того, як він перестав бути членом парламенту; 2) винагорода депутатів за парламентську діяльність, включаючи покриття витрат на резиденцію, листування, поїздки та інше [4, с. 226].

Окрім цього, використовується визначення — «індемнітет» як гарантія, що депутати не несуть відповідальності за результати голосування або висловлювання в парламенті та його органах (за винятком образи чи наклепу) як в період здійснення депутатських повноважень, так і після закінчення їх терміну. Депутатський індемнітет визнано в усіх країнах [10, с. 78–79].

Депутатський індемнітет є важливою конституційно-правовою гарантією функціонування парламенту та виконання покладених на депутата обов'язків. Попри закріплення даної гарантії в нормативно-правових актах, ми вважаємо, що українське законодавство не є взірцем в цій сфері регулювання, адже цей привілей, враховуючи сьогоденні реалії, застосовується не завжди правомірно, частіше задля особистої вигоди.

Щодо іноземного досвіду законодавчого регулювання ситуація наступна. Свобода висловлювань (індемнітет) передбачає захист від усіх форм відповідальності за дії, вчинені під час виконання депутатських функцій. Зарубіжне законодавство використовує різні терміни для позначення цього привілею: «службовий імунітет» в Австрії, «індемнітет» в Німеччині, «свобода висловлювань» в Канаді, Нідерландах, Великобританії. Це є гарантією захищеності парламентарів від будь-яких впливів з боку держави та її органів, а також з боку осіб, що намагаються чинити незаконний тиск. Крім того, індемнітет передбачає додатковий захист для депутатів під час висловлення позиції, яка суперечить позиції більшості в парламенті. Висловлення позиції виборців, які делегували депутата до парламенту, навіть якщо вони і становлять меншість населення, має велике значення. Де факто це означає, що індемнітет передбачає захист

частини парламенту, яка створена за результатами виборів, задля вираження нею спільної волі громадян [8].

Індемнітет захищає членів парламенту від більшості видів покарання (кримінального, цивільного, адміністративного) за дії, вчинені у період виконання парламентських обов'язків. Так, наприклад, у Канаді, Німеччині, Великобританії індемнітет передбачає захист від усіх видів переслідування; у Новій Зеландії та Індії — від цивільного, але не кримінального переслідування; у Гвінеї та Словенії — від кримінального, але не цивільного переслідування. Отже, межі дії індемнітету залежать від передбаченого законом ступеня захищеності парламентарів. Виходячи із вищенаведеного можна зробити висновок про персональний характер даного привілею: по-перше, індемнітет є свободою конкретного депутата, а не парламенту в цілому; по-друге, він не поширюється на інші категорії чиновників, крім парламентаріїв (з цього правила, щоправда, є винятки: у Бельгії та Гвінеї індемнітетом захищені міністри; у Великобританії, Швейцарії, Канаді, Нідерландах, Новій Зеландії — всі учасники парламентських дебатів та розслідувань; у Намібії, Шрі-Ланці, Замбії, Бангладеші — службові особи апарату парламенту; на Філіппінах — помічники членів парламенту) [9].

Отже, депутатський індемнітет це особлива категорія яка передбачає свободу висловлювань депутатів у парламенті. Депутатам гарантується абсолютна свобода висловлювань за які вони не будуть нести цивільної, кримінальної або адміністративної відповідальності що зазначено у практиці вищезгаданих країн (окрім образи та наклепу).

Зазвичай індемнітет поширюється на голосування, висловлення позицій депутата в парламенті, законопроекти та проекти постанов (резолюцій), письмові або усні запитання та інтерпеляції (запити) — дії, спрямовані на виконання отриманого за результатами виборів мандату. Зазначене розуміння індемнітету зумовлює досить широку інтерпретацію, що робить можливим поширення його дії на висловлювання поза парламентом. В залежності від правової системи та історичного досвіду національне законодавство може визначати деякі обмеження щодо

об'єкта захисту індемнітетом, в залежності від того, де була висловлена певна інформація.

Світовий досвід застосування індемнітету є досить різноманітним: він може розповсюджуватись виключно на висловлення в парламенті або у його органах; розповсюджуватись виключно на висловлення в залі засідань парламенту чи у парламентських комітетах. Індемнітет не поширюється на висловлення в парламенті, якщо вони в подальшому були повторені для розголосу чи для журналістів (через засоби масової інформації).

Також, законодавством може не бути передбачено, які саме дії захищаються індемнітетом. Законодавство деяких країн поширює дію індемнітету на публічні виступи депутатів — будь то участь у виборчому процесі, передвиборча агітація, політичні дебати, засоби масової інформації та інше. Проте, такі норми не є універсальними, законодавство багатьох країн вважає такі за яви позапарламентською діяльністю, що унеможлиблює використання індемнітету.

З цього питання в Україні був проведений аналіз Лабораторії законодавчих ініціатив, ними було виділено два основні критерії, які дозволяють відділити висловлення депутатом його власної думки та оприлюднення позиції, сформованої в ході здійснення ним депутатського мандату. По-перше, має значення місце озвучення позиції. Усе, що депутат говорить, виступаючи на пленарних засіданнях, під час роботи в комітетах, перебуваючи в інших органах влади, є здійсненням його повноважень як члену парламенту. По-друге, важливим є те, чи виступає депутат від імені парламенту, чи як приватна особа. Депутатська недоторканість, як привілей, не має абсолютного характеру. До поширених обмежень імунітету належать: а) можливість відкриття судової справи проти депутата виключно за попередньої згоди парламенту; б) винятки зі сфери дії принципу непідсудності певних категорій злочинів (в Португалії імунітет не захищає депутатів від відповідальності за зловмисні правопорушення, які караються ув'язненням на термін не менше 3-х років; в США — за вчинення державної зради, інших тяжких злочинів або порушення громадського порядку); в) винятки зі сфери дії

принципу непідсудності випадків *flagrante delicto*, тобто, коли особа була затримана під час скоєння злочину, а також брала в ньому безпосередню або опосередковану участь [8].

Законодавство деяких країн у якості підстав для зняття індемнітету називає (наприклад) образливу критику глави держави (особливо це стосується монархій, де охороняється титул та звання монарха), або це може бути критика суддів чи судових органів. Застосування покарання може диференціюватися (скорочення часу виступу, обмеження у наданні слова взагалі, виключення зі складу структурних підрозділів та робочих груп парламенту, також — це може бути виключення зі складу парламенту). Однак, такі країни як Португалія та Туреччина, закріпили «повний» індемнітет для своїх парламентарів, що дає їм захист навіть від висловлювання, що містять наклеп.

Історичні підґрунтя та практика, яка склалася в конкретних країнах дає нам можливість стверджувати, що надмірне звуження індемнітету не дуже поширено. Скоріше, це застосовується для запобігання потенційної можливості зловживання з боку парламентарів. Індемнітет представників парламенту може бути знятий, така процедура передбачена у законодавстві Швейцарії та Нідерландів, наприклад. Ініціатором можуть виступати як самі парламентарі, голова парламенту чи палати, спеціальні органи. Зазвичай, потрібна підтримка більшості від загальної чисельності парламенту на голосуванні.

Парламентська процедура зняття депутатського імунітету, з одного боку, відіграє відповідну роль у механізмі стримувань і противаг (наприклад у разі встановлення політичних мотивів кримінального переслідування), а з іншого боку, дозволяє депутатському корпусу зберегти авторитет парламенту шляхом самоочищення — надання згоди на притягнення члена парламенту до кримінальної відповідальності [11].

Порушення професійних та етичних стандартів для парламентарів дає можливість зняти індемнітет, аби підтримувати та контролювати внутрішню дисципліну. Необхідність дотримання етики та дисципліни у роботі походить із особливості структури органу, важливості його ефективної роботи для всієї дер-

жави та його колегіальність. Поширеними порушеннями у роботі парламентарів є: наклеп або образа члена парламенту іншим парламентарем, чи сторонньою особою; суперечки між членами та представниками засобів масової інформації (з приводу заяв та публікацій останніх); передчасне розповсюдження відомостей, що стосується парламентської діяльності тощо.

Основним призначенням парламентського індемнітету є забезпечення права на критику дій більшості та уряду. Вільне висловлення депутатами власної позиції та запобігання надмірного тиску більшості на меншість є однією із засад існування парламенту як демократичного органу. Демократичний характер природи індемнітету впливає з того, що даний привілей покликаний захищати голос, позицію депутата та його дії, але не політику, яка за цим слідує [11].

Незважаючи на поширену практику законодавчого закріплення недоторканності депутатів, відповідна норма не є універсальною для всіх країн. Так, наприклад, у Нідерландах інститут депутатського імунітету взагалі відсутній; у Канаді імунітет відсутній, але притягнення депутатів до відповідальності відбувається за особливих умов та у визначеному законом порядку; у Великобританії та Австралії імунітет поширюється виключно на цивільні справи; в Австрії, Німеччині – на адміністративні правопорушення включно; у Молдові – на всі правопорушення, окрім спеціально визначених законом. Такі норми були закріплені через необхідність забезпечити присутність депутатів на засіданнях парламенту, чому перешкоджав цивільний або адміністративний арешт[5].

За загальним правилом, дія в часі імунітету обмежена строком виконання мандату. Проте законодавство може містити різні формулювання: а) з дня обрання депутата; б) з дня складання присяги або підтвердження мандату; в) протягом строку повноважень парламенту; г) протягом парламентської сесії та інші.

В цілому, за оцінкою вчених, для розвитку конституційного права у країнах з демократичними традиціями характерне послаблення депутатського імунітету, оскільки паралельно із встановленням конституційного порядку послаблюється конфлікт між законодавчою та виконавчою гілками влади, розвиваються

демократичні інститути та посилюється роль громадянського суспільства. Варто наголосити, що наявність депутатського імунітету обмежує позитивний вплив такого інституту — в авторитарних державах та державах перехідного типу, де демократичні тенденції тільки зароджуються.

Практики розвинутих демократичних держав, дає підстави говорити про наближення національних інститутів парламентських імунітетів до певного єдиного стандарту. Таке наближення йде або шляхом розширення парламентських привілеїв, як, зокрема, в англосаксонській традиції, або звуження таких імунітетів, як це відбувалося протягом останнього десятиріччя в континентальній Європі. Континентальна система була історичною батьківщиною концепції абсолютного імунітету парламентарів, найбільш спотвореною формою якої була доктрина абсолютних імунітетів, прийнята в колишньому Радянському Союзі і залишки якої досить відчутні в пострадянських країнах. Тому перетворення, що відбулися протягом останнього часу, вказують на подальше зближення двох систем, хоча процеси такого зближення виглядають методологічно досить відмінними[12].

**Висновки.** Незважаючи на те, що імунітет за своєю природою є привілеєм, він не гарантує повного звільнення депутата від відповідальності за скоєні ним правопорушення. Українське законодавство визначає межі імунітету, його дії в часі, просторі та розповсюдження на певне коло осіб, виділяє підстави зняття. Створення належних умов для ефективного функціонування парламенту в цілому, кожного окремого депутата — ось що є метою даного інституту. Тенденції від обмеження дії принципу недоторканності або до його розширення, представлені в країнах Заходу та у Центрально-Східній Європи. Україні потрібно виробити та застосовувати свої законодавчі положення, щодо статусу народного депутата меж його парламентського імунітету та індемнітету. Так, скасування депутатського імунітету зі збереженням індемнітету відповідатиме правовій природі українського законодавства. Останні рішення, що були прийняті парламентом (вересень-жовтень 2019 року) є свідченням важливості та актуальності проблеми депутатської недоторканності для сучасної практики державотворення та науки конституційного права.

## Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про статус народного депутата України» № 2790-ХІІ (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 3, ст. 17)
3. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» № 1861-VI (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 14—15, № 16—17, ст.133)
4. CambridgeDictionary//[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C/%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9/indemnity>
5. Конституційне право зарубіжних країн: підручник / Н. В. Мішина, А. Р. Крусян, Д. Я. Гараджаєв та інші. — Харків: Право, 2015. — 848 с.
6. CambridgeDictionary//[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C/%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9/immunity>
7. Великий юридичний словник / Під ред. О. Я. Сухарьова, В. Є. Крутських, — 2 вид., перероб. і доп. — М.:ІНФРА-М, 2004. — 704 с.
8. Лабораторія законодавчих ініціатив «Депутатські привілеї: зарубіжний досвід та пропозиції для України»/[Електронний ресурс]. — Режим доступу:[https://parlament.org.ua/docs/files/8/1174577340\\_ans.pdf](https://parlament.org.ua/docs/files/8/1174577340_ans.pdf)
9. «Інститут депутатської недоторканності: зарубіжний досвід». Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит Комітету Верховної Ради України. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29307.pdf>
10. Юридична енциклопедія / [за ред. Ю. С. Шемшученка]: у 6-ти томах. — К.: Вид-во «Українська енциклопедія», 1999. — Т. 2: Д — Й. 744 с.
11. Нижник А. І. Недоторканність народного депутата України — конституційно-правова гарантія незалежного парламентського контролю: інформаційно-правовий аспект. Інформація і право. № 2 (29)/ 2019. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://ippi.org.ua/sites/default/files/18\\_6.pdf](http://ippi.org.ua/sites/default/files/18_6.pdf)
12. Водянніков О. Ю. Статус парламентарів. Парламентські імунітети в сучасних демократичних державах. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [https://minjust.gov.ua/m/str\\_2408](https://minjust.gov.ua/m/str_2408).

## References:

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR // [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Zakon Ukrainy «Pro status narodnoho deputata Ukrainy» № 2790-XII (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 1993, № 3, st. 17).
3. Zakon Ukrainy «Pro Rehlament Verkhovnoi Rady Ukrainy» № 1861-VI (Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2010, № 14–15, № 16–17, st. 133)
4. Cambridge Dictionary//[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C/%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9/indemnity>
5. Konstytutsiine pravo zarubizhnykh krain: pidruchnyk / N. V. Mishyna, A. R. Krusian, D. Ya. Haradzhaiev ta inshi. – Kharkiv: Pravo, 2015. – 848 s.
6. Cambridge Dictionary//[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <https://dictionary.cambridge.org/ru/%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%8C/%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9/immunity>
7. Velykyi yurydychnyi slovnyk / Pid red. O. Ya. Sukharova, V. Ye. Krutskykh, – 2 vyd., pererob.i dop. – M.:INFRA-M, 2004. – 704 s.
8. Laboratoriia zakonodavchykh initsiatyv «Deputatski pryvilei: zarubizhnyi dosvid ta propozyitsii dlia Ukrainy//[Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu:[https://parlament.org.ua/docs/files/8/1174577340\\_ans.pdf](https://parlament.org.ua/docs/files/8/1174577340_ans.pdf)
9. «Instytut deputatskoi nedotorkannosti: zarubizhnyi dosvid». Informatsiina dovidka, pidhotovlena Yevropeiskym informatsiino-doslidnytskym tsentrom na zapyt Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy. // [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29307.pdf>
10. Yurydychna entsyklopediia / [za red. Yu. S. Shemshuchenka]: u 6-ty tomakh. – K.: Vyd-vo «Ukrainska entsyklopediia», 1999. – T. 2: D – Y. 744 s.
11. Nyzhnyk A. I. Nedotorkannist narodnoho deputata Ukrainy – konstytutsiino-pravova harantiia nezalezhnogo parlamentskoho kontroliu: informatsiino-pravovy aspekt. Informatsiia i pravo. № 2 (29)/ 2019. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [http://ippi.org.ua/sites/default/files/18\\_6.pdf](http://ippi.org.ua/sites/default/files/18_6.pdf)
12. Vodiannikov O. Iu. Status parlamentariv. Parlamentski imunitety v suchasnykh demokratychnykh derzhavakh. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: [https://minjust.gov.ua/m/str\\_2408](https://minjust.gov.ua/m/str_2408).

**Summary.** *New reforms of the Ukrainian legal system and other reforms are ongoing and relevant. Changes in the structure of the government, the system of formation and the range of rights and responsibilities make the issue of parliamentary immunity. That includes parliamentary immunity and indemnity. The article analyzes the preference and imperfection of such political and legal categories. The experience of foreign ones has been researched.*

*The issues of political guarantees for the deputies of the Verkhovna Rada of Ukraine have been investigated by domestic scientists since the adoption of the 1996 Constitution of Ukraine. Discussions are still ongoing on the issue of parliamentary immunity, even after the adoption of the Fundamental Law of the State.*

*The changing political situation, elections, changes of power and reforms of Ukraine's political and legal system have raised the issue of parliamentary immunity and responsibility for speaking in parliament. The Verkhovna Rada of Ukraine is currently actively discussing the issue of deputy immunity.*

*Parliamentary immunity includes two such components (the article is considered): immunity and indemnity. We believe that Immunity (Latin «immunitas» – dismissal) is a prohibition on criminal prosecution without prior consent of the Parliament. Indemnity (Latin «indemnitas» – compensation) – protection against various types of legal liability. This is manifested in the prohibition of the detention of a deputy for any actions taken by him in the performance of his deputy duties (speech in parliament, voting, participation in structural units and other – individual character).*

*We would like to underscore that immunity is a privilege and cannot guarantee the full release of a deputy from responsibility for committing an offense, insult or defamation of another person.*

*National legislation differs from one country to another in determining the limits of immunity. Including its duration and the number of persons to whom such privilege applies, there are various definitions of the grounds which imply: complete or partial indemnity. The grounds for termination of the indemnity may be offensive criticism against the head of state or the judiciary, judges.*

*The main purpose of this institution of law is to create the right conditions for the effective exercise of legislative functions by both the individual MP and the parliament as a whole.*

**Keywords:** *parliamentary immunity, immunity, indemnity, political and legal guarantees, legal responsibility, parliament, MP.*